

TEREZA ADAMUSOVÁ

KNÍŽE

Tereza Adamusová

KNÍŽE

Psáno na motivy příběhu laru Černobor, pořádaného DDM
hl.m.Prahy.

www.cernobor.org

V knize byly použity úryvky z následujících hudebních skladeb:

Hej, Sokoły by *Tomazs Padura* (1801–1871) – kap.28 a 37

Konh (1994) by *Ljube* (est.1986) – kap.42

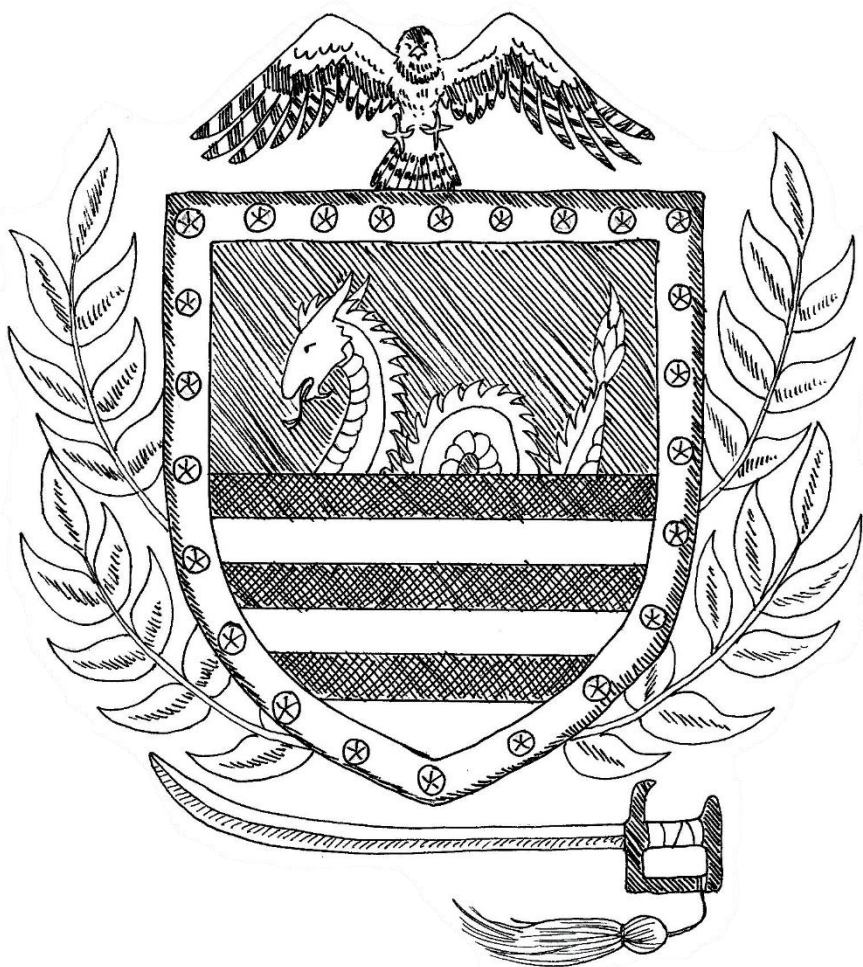
*Na věčnou památku larpu Černobor v letech 2016 a
2017.*

Pavlině Chládkové za podporu a propagaci.

*Později se mnohokrát přesvědčí,
že kořenem ideologických přízní a nenávistí
nebývá vždycky prvotní potřeba zlepšit stav světa,
ale někdy jen křečovitý pokus
přehlušit vlastní beznaděj.*

- Pavel Kohout

Část první

*Hej, tam v dálkách Černé vody
Sedlá koně kozák mladý
Smutně loučí se s dívčinou
Ještě smutněji s Ukrajinou*

*Ona sama tam zůstala
Vlaštovčka moje malá
A já tady v cizí zemi
Dnem i nocí teskním po ní*

*Žal, žal za dívčinu
Za zelenou Ukrajinu
Žal, žal, srdce bolí
Z té tesknoty, z té nevoli*

*Víno, víno, víno dejte
A až umřu, pochovejte
V hlíně širé Ukrajiny
Vedle hrobu mé dívčiny*

*Hej, hej, hej, sokoli!
Oblétejte hory, lesy, doly
Zvoň, zvoň nad krajinou
Nad mou drahou domovinou*

*Hej, hej, hej, sokoli!
Z výšky hled'te na to všechno,
co nás bolí
Zvoň, zvoň, zvoň, zvonečku*

1.

*Přesila noci, strašná bouře tíha
A nepřítelův kryt.
Tam viditelný prastrach na nás číhá.
Statečný muž tam přesto musí jít.*

- Robert Browning: Předtucha

Těžká modravá mlha stoupající z vlhké lesní půdy prostupovala prastarým smrkovým lesem a znemožňovala oku prohlédnout skrz její studený závoj. Divoký hvozd, místo mnoha bitev a krveprolití, příčina odvěkých sporů, po dlouhá staletí nepřestával děsit ty, kdo do něj, byť jen jednou, vkročili. Hrobové ticho, v němž se klapot koňských kopyt a vlastní dech zdají být uši rvoucím hlukem, a jen prohlubují neklid v duši každého živého tvora, přerušuje ostré krákání mrchožravých krkavcovitých ptáků, kteří se schovávají ve větvích, sedí jako temné sochy a posměšně pokukují po skupince jezdců. Koně jsou napjatí, lekaví a stále vzpurnější.

To se mladý knězic na příkaz svého otce vypravil přes širokou Poljanu a Černoborský hvozd, aby diplomaticky vyjednával s baronem Rammwaldem o té prokleté půdě Pomezí. Žádná výprava do této oblasti není bezpečná a nikdo nebude ušetřen nehostinnosti a

zákeřnosti černých smrčín, v nichž dlí smečky lapků a hrdlořezů. Přesto válkami vyčerpaná Poljana nemá na výběr; musí udělat všechno pro to, aby se spory vyřešily bez bitev a krveprolití. Přestože poljanští kozáci neznají ani strach, ani pokoru před vrangenským praporem, veškerá jejich tuhost a houževnatost nestačí k tomu, aby si právo na Pomezí mohli donekonečna vykupovat vlastní krví.

Jenže starý pan Rammwald, čestný a spravedlivý člověk a vládce černoborského léna, byl před rokem zabit a jeho syn se v jednání svému otci jen pramálo podobal. Prohnaný a lstivý jako liška, slizký jako had, zjevně neměl žádný zájem o vyjednávání s poljanskými psy, jak se vlčím kozákům ve Vrangenu i v Pomezí nadává. Pozharski věděl, že dohodnout se s ním bude víc než obtížné, ale právě do této ambiciózní výpravy musela Poljana vložit své naděje, a tento mimořádný úkol přidělil svému synovi.

Výprava složená z desítky jezdců a tří povozů naložených zásobami měla za sebou dlouhé dva týdny cesty, v sedlech museli jezdci překonat nebezpečné lesy, nekonečné poljanské stepi a vlnité kopce, přebrodit řeky a přelézat strmé stráně. Přechkali mnoho chladných nocí pod hvězdami i deštivými mračky, ošlehání silným větrem na žlutavých pláních, neustále se museli mít na pozoru před lapky i divokými zvířaty, před vlky, rysy a medvědy, kteří si dělali zálusk na jejich koně, před vzteklými liškami a lasicemi. Měli s sebou i cvičeného loveckého sokola, který z výšky ulovil i zvířata větší, než byl on sám. S každým dalším dnem se pánové více a více těšili, až konečně dorazí do cíle, radovali se z ubíhající krajiny a po večerech se v myšlenkách vraceli na svou rodnou Poljanu. Ale jakmile se začali

přibližovat k Černoboru, jejich krok se zpomalil a nejistota je zbrzdila. Přes temný, zarostlý hvozď se nikomu z nich jít nechtělo, ale co naplat, jiná cesta k jejich cíli nevedla. Se srdcem rozechvělým a hrdlem staženým jako v šibeniční smyčce, vykročili vstříc temnými pověstmi opředěnému území.

V lese už strávili dva celé dny a dvě noci. Snažili se postupovat bez přestávek co možná nejtišeji a nenápadně, noční hlídky museli posílit a lucerny schovávali pod plachty, aby nezářily do lesa a nepřitahovaly nechtěnou pozornost. Kvůli neutuchajícím sporům bylo Pomezí plné vrangenských povstalců, kteří by poljanského knížete na půdě, jenž prohlašovali za svou, nesnesli. Čím déle byla panská výprava v lese, tím nervóznější se stávala. Každý zvuk a pohyb je děsil a někteří z jezdců začínali být paranoidní. Třetího dne se navíc nebe zatáhlo, vzduch ztěžknul a nepříjemně se ochladilo. Vlhkost prožírala dřevěné vozy i kožené koňské postroje, jako kdyby už byl podzim. Pochmurná a tísnivá atmosféra jen popoháněla jezdce, aby se z těchto děsivých končin dostali co nejdříve.

Za Pomezím, kde počínalo území Vrangenské marky, se k dohodě měli dostavit mnozí představitelé. Sám baron jí přítomen nebude, poněvadž jej Vrangem potřebuje někde jinde, na břehu řeky Tor pořádá výboje na Langardii a z hor pak i na Meervall, a tak dohodě přihlíželi cizí mužové včetně zástupce města Orlenburk, Victora Wittensteena. Baron totiž dlužil orlenburským pánům značný obnos peněz, který si od nich kdysi vypůjčil. Bylo tak i v jejich zájmu, aby baron získal plnou moc nad Pomezím, a z jeho nerostných nalezišť vytěžil suroviny, jimiž splatí dluh. Jenže Pomezí, jak všichni věděli, je

odvěká brána do Poljany a poljanský nárok na Pomezí nelze ignorovat a vzhledem k agresivitě, s jakou by kozáci bránili svou zem, bylo lepší domluvit se.

Knížecí doprovod byl malý, kvůli řádění banditů a vrangenských vzbouřenců, kteří se postaví na odpor i baronově příkazu nechat poljance projít hvozdem a překročit hranice, kníže usoudil, že menší družina se krajem prosmýkne rychleji, hbitěji a méně nápadně. Všichni měli rychlé koně a ostré šavle, které si se vzpurnou lůzou poradí. Tak jako tak, výprava byla pořád rizikem, snad i proto starý kníže Pozharski vyslal místo sebe svého mladého syna, Petra Michala. Poljana nemohla riskovat, že starý kníže někde v Černoborském hvozdu přijde o hlavu nebo bude zajat. Musel zůstat doma, aby panoval.

„Zatracená mlha,“ bručel starý vozka, „ani slunce není vidět na obloze. Cožpak už nemělo být dávno poledne? Vždyť se ani nerozednělo.“

„Tobě se to, Šediváku, mluví!“ odsekl mu jeden z jezdců. „ty si sedíš na voze, vpředu i vzadu tě hlídáme my, co mám asi tak říkat já, který jedu v čele? Na cestu pořádně nevidím, ani zvířata v lese nevidím, ba ani lapky bych nemusel vidět! Koně klopýtají, ani oni si nevidí pod kopyta, boří se do bahna, mokré kameny klouzají. Snad ty hyeny dřív uslyšíme, než uvidíme!“

„Já slyším akorát vrzání kol a klapot kopyt,“ ozval se druhý jezdec, „tak mlčme, ať nás odnikud nepřekvapí.“

„Já slyším potok,“ promluvil potichu kněžic, „nebo snad řeku. Musí být někde před námi.“

„Bohyně, to se budeme muset brodit? Břehy budou rozbředlé a kluzké! A lesní potoky mívají hluboká koryta. Koně upadnou, vozy zapadnou do bláta, kola uvíznou. A jestli jsou ty břehy zarostlé, nedej Bohyně, abychom se v té ledové vodě utopili!“

„Už mlč, Šediváku!“ okřikl ho jezdec.

„Ale pokud uvízneme, jsme snadná kořist pro bandity,“ poznamenal druhý jezdec, „co když právě na to čekají?“

„Myslíš, že by si tam za námi dovolili? Bez koní, s těžkými meči a v prošívané zbroji by se sami utopili jako krysy.“

Zanedlouho skutečně dorazili k pěnícímu se vodnímu toku, který zurčel a šuměl po svahu dolů. Jak se jezdci obávali přepadení, reliéf krajiny, která se jim za mladým smrkovým porostem otevřela, je uklidnil. Břeh řeky byl travnatý a bylo z něj vidět po proudu i proti proudu široko daleko. Z lesa na druhém břehu řeky vylétl černobílý konipas a bezstarostně usedl do trávy, v níž začal přecházet a hledat potravu, kývaje dlouhým černým ocáskem. Také tlumené prozpěvování kosa prozrazovalo, že ani z druhého břehu žádné nebezpečí nehrozí. Celý les byl klidný a tichý, v této části se stromy rozestupovaly a bylo tak možno pohlédnout hluboko do lesa. Nic se v něm ani nepohnulo.

Jezdci se rozhlédli, neuvidí-li nějaký brod, přes který by mohli projet vozy, pak stočili koně po svahu dolů a přešli dobrých padesát

kroků, než našli mělké místo, kudy mohli řeku přejít. Koně se v řece napili a voda jim spláchla bláto z nohou, než se při výstupu na břeh stačili znovu zamazat. Ale marně jezdci pátrali očima po lesní cestě, neboť mezi stromy se vozy neprotáhnou. Vrátili se nahoru k místu, kde se jejich stezka svažovala na travnatém břehu do vody, ale na zalesněné straně k jejich překvapení už nepokračovala. Nezbylo jim, než pokračovat podél lesa a doufat, že co nejdříve na nějakou stezku narazí.

Čím dál se po břehu dostávali, tím více si jezdci začínali uvědomovat své ohrožení. Les je ve stínu a špatně do něj vidí, zato jejich siluety jsou z lesa proti světlu dobře viditelné. Jezdci si také všimli, jak se les na kopci stává hustším a znovu jej prorůstá mladá smrčina, skrz kterou nevidí, a v níž může číhat nebezpečí. Z druhé strany tekla řeka, jejíž koryto se směrem k prameni zužuje, ale o to je hlubší a proud je dravější. Kdyby na ně tady z lesa zaútočili bandité, neměli by kam utéct. Les je příliš hustý, řeka příliš dravá, břeh se zvednul, a tak by z něj koně spadli. Jezdci museli jet v husím zástupu za sebou, ale i tak se koně na zužující se bahnitý břeh sotva vešli.

Jezdci nevydali ani hlásku a s ušima nastraženými naslouchali okolí, ale hukot proudu byl stále silnější, jak voda padala úzkým korytem, valila se přes kameny, pěníla se a točila ve vírech. Ptáci z lesa utichli, a když družina konečně uzřela rozestupující se stromy, objevila cosi, co vypadalo jako zarostlá pěšina, dávno už však nevyužívaná, kamenitá, mrtvá a zahalená do mlhavého oparu. Neměli ponětí, kam může vést, a její chladné vzezření a ticho je děsilo. Zastavili se, chvíli se snad rozhodovali, jestli půjdou dál, ale neměli na

výběr, jiná cesta tu nebyla. Vozy se na ni vejdou, ale jen tak tak. Jeli na koních, byli ozbrojeni, ale přesto se cítili zranitelní jako bažantí kuřata krčící se v trávě. Poutník, neozbrojený obchodník nebo chudý pocestný by se sotva odvážili pustit se po této stezce, která se kroutila, mizela v mlze, a jak šumění řeky sláblo a ztrácelo se v dáli, utvářelo se všude kolem hrobové ticho. Jezdci se semkli kolem kněžice a vozů. Ze strachu a z očekávání nebezpečí by tu jeden hravě zešílel.

2.

*„Kdo je tam vedle? – Ten sinavý stín,
Jenž přichází si pro svou daň už v dnešní den?
Setkám se záhy s ním?“
„Ano, je to on sám; a setkáš se záhy s ním.“*

– Thomas Hardy: Kdo je tam vedle

Tajemná stezka zavedla družinu tak hluboko do lesa, že už si ani nebyli jisti, jakým směrem se vlastně ubírají, nebo kde les končí. Stromy byly tak vysoké a mlha tak hustá, že nebylo znát, odkud slunce svítí. Cesta se tak klikatila, že stále více připomínala bludný kruh. Bez pojmu o čase a prostoru bylo zatěžko se rozhodovat. Když dorazili na rozcestí, kde se křížily dvě stezky, všechny tři cesty jim připadaly stejné a nedokázali určit, po které by se měli dát. Tohle musela být jistojistě ta nejpustší a nezapomenutější část černoborského hvozdů. Tyto stezky vypadaly, jako by je lidé naposled využívali za dob Říše. Ani stopy po zvěři zde nebylo, v korunách stromů nezpívali ptáci, ba ani po hmyzu nebylo ani památky. Podivné končiny, ještě prázdnější než nejvýchoďnější poljanská step, až se jezdci v duchu sami sebe ptali, jak může někdo o takovou divočinu vést války a jak vůbec může někdo o takový kus půdy vůbec stát.

Vydali se cestou, která se jim zdála být nejvíc osvětlena, v naději, že je vyvede z této části lesa, ve které bloudili. Příliš si však nepomohli, neboť když stromy prořídly a krajinu před nimi zalilo světlo, spatřili obrovskou plochu zarostlou bolševníkem a hnijícím rákosem plnou bahna, z něhož se v hejnech zvedali komáři a mouchy; močál, který snad kdysi býval rybníkem nebo jezerem, a z něhož se po okolí nesl pach tlení a vlhké hniloby.

„Snad nám samotný ďábel připravil takovou cestu!“ zaklel první jezdec.

„Co teď? Vrátime se zpátky na rozcestí?“ otázal se druhý.

Podívali se na močál a raději skutečně obrátili koně a vydali se zpět. Když se však začali přibližovat ke křižovatce, koně zneklidněli a nastražili uši směrem k lesu. Jezdci na povel kněžice zastavili. Něco je pozorovalo. Uviděli příkrčený stín, jak se plíží mezi stromy, a po obou stranách se zjevovaly další.

„Tohle nejsou kanci!“ zašeptal kněžic a hmatl po šavli. Jezdci vytasili, ale v tu chvíli se na ně seběhlo pět lapků, kteří vyběhli ze tří stran a odřízli družině křižovatku. První dva pobili, jenže z lesa vyběhli další a začali se sápat po vozech. Ani rozčtvrcené hlavy jejich společníků je nepřiměly držet se dál. Za pár minut jich bylo patnáct a družině se nedařilo bít je všechny. Byli jako smečka hladových psů, úskoční, snažili se zranit koně a strhnout jezdce na zem. Jedinou cestou ven bylo pustit se tryskem přes močál a doufat, že je spasí. Lapkové neměli koně, nemohli by je tedy dohnat.

Kněžic zavelel k ústupu a družina s vozy se pustila zběsilým cvalem po cestě nazpět k močálu. Horlivě pobízeli poděšené koně a

šavlemi se snažili prosekat si cestu. Jenže čím dál od suchého břehu se dostávali, tím měkčí byla půda a koně se do ní začali bořit. Jezdci se přes bláto ještě dostali, byť koně hodně zpomalili, ale kola vozů v něm uvízla. Koním už docházely síly, nedokázali vůz utáhnout a sami se do bláta zabořili až po kolena. Dva vozy se přes nejhorší část močálu dostaly, ale jeden se naklonil a zapadl tak, že jej ani pár koní nevytáhl. Tři jezdci zůstali u zabořeného vozu, aby jej bránili, zbylých šest se shluklo okolo kněžice a dvou vozů, ale na druhé straně močálu na ně čekala banda více než dvaceti mužů ozbrojených meči a tesáky. Byla to past – bandité se nechtěli družiny zmocnit na rozcestí, jen předstírali výpad, aby koně nahnali do močálu, o němž věděli, že v něm uvíznou, a druhá skupina banditů je mezitím obklíčí a zabrání jim dostat se z něj ven.

Rozhořela se bitva. Jezdci měli díky koním a lehkým šavlím výhodu, ale banditů byla značná přesila. Skupina od rozcestí přiběhla a zmocnila se uvízlého vozu. Jezdce strhli z koní a dobili na zemi. Bandité z lesa začali střílet z kuší a další tři jezdce zneškodnili. Zůstal už jen kněžic a tři poslední kozáci. Bandité se zmocnili zbývajících dvou vozů. Už nebylo možné je porazit, poslední nadějí by útěk. Čtyři jezdci se pokusili prosekat si cestu a cvalem zmizet v lese. Jeden byl záhy zastřelen, zbylým lapkové odřízli cestu. Obklíčili je v kruhu a vrhli se na koně, kteří se v panické hrůze vzpínali a kopali kolem sebe.

Kněžic se zoufale oháněl šavlí ve snaze udržet si lapky co nejdál od těla. Pobil jich půl tuctu, než se mu smyčka z provazu zachytila za roh a lapkové jej strhli z vysokého hnědáka na zem. Pád na záda mu

vyrazil dech, šavle mu vyletěla z ruky a zašustila v listí. Než se stačil zvednout, lapkové mu svázali ruce i mordu a čímsi velkým a tupým jej praštili po hlavě. Okamžitě ztratil vědomí. Tmavá krev vytrysklá z nosu mu stékala po chřípí a bradě a v těžkých kapkách se vsakovala do země. Lapkové jej hodili do jednoho z vozů, pochytili kozácké koně a odebrali se do hvozdu s veškerou svou kořistí. V lese a v močále zůstalo ležet pobito na sedmnáct lupičů a dvanáct vlčích kozáků, ale v těchto místech se o nich nikdo nikdy nedozví.

Bandité se skryli ve stinné rokli, ve které měli svůj tábor. Přivázali koně k padlému stromu a začali vynášet z vozů vše, co v nich našli. A samozřejmě bylo potřeba rozhodnout se, co provedou se zajatcem. Když odkryli plachtu vozu, byl již znovu při vědomí, leč otřesen, šilhal na ně kalným zrakem, cenil zuby, od krve celé růžové, a hlasitě na ně syčel, jako když se šavle tasí z pouzdra. Zbraň, opasek a část oděvu mu vzali, když byl ještě v bezvědomí, bílou košili měl potřísněnou vlastní krví, která mu na obličejí seschla v nepříjemnou černavou krustu.

Muž s tváří rysa jej vyvlekl z vozu a táhl kamsi pryč. Kněžic se vzpouzel a vzdoroval, ale nebylo to nic platné.

„Necukej se, hade!“ zasupěl na něj lapka, zatímco jej přivazoval ke stromu, „nebo tě, ty poljanská špíno, zaříznu jako podsvinče!“

Pod mohutným smrkem zůstal kníže svázaný, nemohl se pohnout, jen se rozhlížel okolo sebe. Teď si teprve mohl bandity pořádně prohlédnout. Byli to vesměs kocouři, rysi, lišáci a havrani, odění spíš jako vojáci, než jako chudí zloději. Někteří na sobě nesli barvy Vrangenu a jejich přízvuk byl čistě vrangenský. Knězic nepochyboval o tom, že jej zajali, aby se nedostal na mírové jednání a nemohl tak zabránit válce. Ale nemohl si být jist, zdali si je najal sám baron, nebo jsou to povstalci, o kterých vrangenská šlechta vůbec neví.

„Pohněte, chlapi!“ hulákal urostlý lišák na ostatní, „co tam máte?“

„Tady jsou jen nějaké deky a kožešiny. A pytel s obilím pro koně.“

„A v tom druhém?“

„Zásoby jídla a vaky s vodou, pane.“

„Peníze?“

„Tady jsme našli truhlici se čtyřiceti zlatými, ale ještě jsme neprohledali třetí vůz.“

„Tak s tím koukejte pohnout! Než se setmí, chci vidět všechno roztríděné!“

„Hej, pojdte mi někdo pomoci s těmi koňmi!“ volal žíhaný kocour, který sundával sedla z kozáckých koní.

„Pěkný herky to mají na té Poljaně,“ „ty sedla se nám můžou hodit. Necháme si je?“

„Samozřejmě, co bys s nimi chtěl ve Vrangenu dělat? Kozácký sedlo tu nikomu neprodáš, hlupáku!“

„A co koně?“

„To rozhodne šéf. Zatím tu zůstanou.“

„Koukni na toho hnědáka“, ukázal muž na knížecího hřebce, „ten vypadá na sakra rychlýho koně, toho bychom mohli dobře prodat!“

„Kolik za něj dají handlíři na koňském trhu?“

„Já bych řekl, že i třicet zlatých.“

„Třicet? Neblázni, já bych dal nejvíc dvacet.“

„Ale koukni na tu stavbu. To je dobrý chovný kůň, v Orlenburku by za něj bohatí kupci dali slušný balík.“

„A kdo myslíš, že ho bude tahat do Orlenburku? Co půjde na prodej, prodáme v nejbližším městě. A už přestaň žvanit, půjdeme na dřevo, než se začne stmívat. V tomhle počasí to bude brzo.“

Za pár hodin se zvedl vítr, ochladilo se a na les začalo padat šero. Kněžici najednou ubíhal čas nesmírně pomalu, ale nějak se nedokázal přinutit nad čímkoli přemýšlet. Bolela ho hlava a padala na něj únava, které neměl důvod se bránit. Ale přivázaný ke stromu se nemohl ani posadit, a hlasy jeho uchvatitelů a vrahů jeho družiny, z níž nepřežil jediný vlk, mu nedovolovaly zavřít oči. Tahle noc bude chladná a nekonečná jako čekání na Boží soud. Pro šlechtice je jen málo věcí horších, než nesvoboda a potupná smrt.

3.

Nikdy neselhávají, kdož zemřeli pro velkou věc.

- George Gordon Byron

Hejtman Kroczewski po večerech unaveně posedával v hospodě, popíjel a přemýšlel. Se svou kompanií trávil celé dny udržováním pořádku v neklidné Osadě, ve které si vrangenští zemané, mladí vojáci a lovci vyskakovali na poljanskou menšinu, a spory, intriky a násilnosti byly denním chlebem celého Černoboru. Nebýt jeho věrné pomocnice, Katrusji Zalozhnevy, zůstal by na organizaci kompanie sám. Vlci jsou sveřepé a tuhé plémě, a přestože jsou věrní smečce, ne vždy bylo snadné přimět je k poslušnosti. Obzvlášť když se zpili, bývalo s nimi nelehké pořízení. Ale Kroczewski byl dobrý voják, zkušený, své vlky vždycky vedl dobře a oni to věděli. Byl k nim laskav, ale zároveň trestal odpor tvrdě, protože měli členové kompanie závažné důvody, proč jej poslouchat, vzpomínali na jeho hněv a zároveň mu nikdy nezapomněli jeho dobré srdce, byť jim pálenka a hluk stoupily do hlav.

Dnes večer však popíjel sám. Venku už padala tma, nebe se zatáhlo těžkými mračny. V noci bude pršet. Chladný vítr si pohrával s korunami stromů, které zlověstně hučely. Kroczewski byl neklidný, třebaže sám nevěděl, co mu tak zhoršilo náladu, a po poljanském zvyku doufal, že mu pomůže se opít. Sám pil nerad, to radši někoho

pozval, ať pije za jeho peníze, ale hlavně ať není sám. Jenže dnes, jako kdyby tomu tak Bohyně sama chtěla, byl sám, venku se smrákalo a jeho jedinou útěchou bylo pití. Nechal si přinést kořalku, neb věděl, že dnes neusne. Lil do sebe sklenku za sklenkou, džbán brzy vyschnul, nechal si přinést další.

Bylo už dávno po půlnoci, když dopíjel. Byl již vyčerpán, ve spáncích mu silně bušilo, ale překvapivě ještě nebyl zcela opilý. Kroczewskiho jen tak něco nesložilo. Hloubal se ve svých chmurných myšlenkách, utápěl se v nicotném splínu. Pojednou se leknutím probral, škusnul sebou a zprudka se postavil, jako kdyby se chtěl dát na odchod, ale vzpamatoval se, promnul si oči a jako pod nesnesitelnou tíhou svých starostí klesl zpátky na lavici. Kořalka s ním začínala cloumat, mísily se v něm pocity strachu i hněvu zároveň, zcela bez příčiny, aniž by se od nich mohl odpoutat. Na střeše hospody zasyčel déšť, kapky začaly hlasitě pleskat o zem a ve výšinách zahřmělo. Melancholie, doprovázená hlasitou průtrží mračen a třepotavým světlem svícnu, svírala mysl poljanského hejtmana, který neměl ani tušení, kdo právě v tuto chvíli nocuje v lese.

Provazce studené vody zkrápěly zesláblé tělo kněžice Petra. Lýkové provazy trochu povolily, a tak se mohl aspoň posadit, ale voda kanoucí dolů po kmeni mu stékala na ramena, kapky pleskaly o štíhlou hlavu a sehnutou šíji, ve stejném množství stékaly mu po tváři a po hrudi. Promáčená bílá košile na jeho těle zprůhledněla, krvavé skvrny se rozpustily a v narůžovělých pruzích mu stekly až k pasu, kde na ně odkapávala voda mísená s krví rozpouštějící se mu na obličej. Vytržen ze svých mrákot zvedl promáčenou hlavu,

rozbolavělou od horečky. Provaz, jímž měl svázána zápěstí i mordu, mu rozedíral kůži. Promoklý a prochladlý, tisknouc se k mokré kůře a listí, nezamhouřil oči až do svítání, kdy déšť konečně zeslábnul, ale slunce nevyšlo až do samého poledne, aby jej osušilo.

Mezitím se v Osadě, necelé dvě hodiny před svítáním, potácel hejtman Kroczewski na okraji lesa. Ukolébán mrholením a opojen kořalkou si ani nevšimnul, že se za ním plíží postava zahalená do černého pláště. Hejtman pro svou skoro nic neslyšel a ve tmě neviděl, byl apatický, nesoustředěný a v otupělosti smyslů si vůbec nedával pozor na to, co se děje kolem. Osada spala, venku byla zima, vzduch byl vlhkem tak nasáklý, že při vdechnutí řezal do hrdla a pálil v hrudi jako v tuhých mrazech. Až když se postava přiblížila úplně k němu, otočil se a zmateně na ni mžoural. Byl to cizinec, který se potuloval kolem Osady, a nikdo přesně nevěděl, co tu dělá a co chce, ale v tmavé noci a v kápi by jej Kroczewski býval nepoznal, ani kdyby to byl někdo jemu dobře známý.

„Ščo ty zduriv?!“ zamumlal poljanským způsobem, ale odpovědi se mu nedostalo. Namísto toho uviděl, jak se v ruku cizince v matném světle zablýsklo krátké ostrí. Zpanikařil a chtěl tasit šavli, ale že byl zpitý, ruku měl pomalou a cizinec na něj zaútočil. Zcela zmatený hejtman nestačil ani vykřiknout bolestí, když mu zarazil dýku do jater až po rukojeť, zakroutil s ní, a ještě udeřil hejtmana do hlavy tak, že se okamžitě skácel k zemi. Když dýku z jeho těla vytrhl, byl již nebohý Kroczewski po smrti. Ten had cizácký měl ho již předem vyhlédnutého a čekal na vhodnou příležitost jako hladová šelma. Nyní ji našel. Nikdo nic neviděl ani neslyšel a než se vzbudí první obyvatelé Osady, bude vrah už dávno pryč.

Toho rána se v Osadě rozezněly dva poplachy; poprvé, když kompanie zjistila, že jejich hejtman není nikde k nalezení, a tak Zalozhneva nechala po něm ihned pátrat.

Druhý, ještě strašlivější se ozval záhy, když byla v lese objevena hejtmanova mrtvola. Zpola zakrytá listím a větvemi, jako kdyby se ji někdo pokoušel narychlo zahrabat, bledá a pobodaná. Bylo znát, že od smrti uplynulo nanejvýš několik hodin. Kompanie především byla tímto hrůzným nálezem otřesená do základů, a nebýt pohotového jednání Zalozhnevy, která poručila vlkům, aby se u těla nezdržovali déle, než bylo potřeba a odvedla je pryč, byť za úzkostného vytí a bědování, byli by Poljanci strnuli hrůzou jako zajíci, nebo možná i zcela přišli o rozum. Tak hluboký byl jejich vztah k padlému veliteli.

„Modlete se, vy psi!“ skučeli žalostně, v zármutku i v hněvu, „dnes v noci byl zavražděn vlk!“

Ohledávač prošetřil nalezené tělo, ale na otázku, kdo mohl Kroczewskiho zabít, nedokázal odpovědět nikdo. Ještě toho dne byl pohřben, v červené borové rakvi byl vypraven celou kompanií na lesní hřbitov, kam byli pohřbíváni všichni nebožtíci z Osady. To aby jeho duch nestrašil po hvozdu a nebloudil v nekonečném trýznění, požehnal mu kněz a úpěnlivě prosil Bohyni, aby si ubohého služebníka vzala k sobě, neb dobře sloužil víře i Osadě a zemřel rukou vraha jako mučedník. Zalozhneva, která měla ke Kroczewskimu nejbliž z celé kompanie a které i on vždycky nejvíc důvěřoval, mu v slzách smutku i vzteku přísahala na hrobě, že sama najde a náležitě potrestá jeho vraha a povede kompanii se svědomím a zodpovědností, jak by to byl činil on sám.

4.

Zlomené křídlo visí rozcupováno z roztržitého ramene;

Jestráb vleče křídlo jako prapor z prohrané bitvy.

Už nikdy neužije nebe v čase, který mu zbývá,

Ale bude žít v hladu a utrpení po několik dní...

- Robinson Jeffers: Zranění jestrábi

Již druhého dne se zajatec rozstonal. Třebaže ran moc neutrpěl, ztratil poměrně dost krve a déšť, chlad a vítr jej vyčerpaly o to víc. Do rokle téměř nezasvítilo slunce, a tak zůstal prochladlý v promáčeném oděvu celý den. Odřeniny od provazu nemohly vyschnout a zanítily se, horečka zesilovala, kněžic myslel, že se mu hlava rozskočí jako zrající kaštan. Jedinou úlevou mu bylo, že v horečnatých mrákotách nevnímal okolní svět, ba i přestával cítit bolest. Vědomí se mu změnilo v bezmezný prostor chladné temnoty, v jehož středu tiše doutnalo a hrálo několik uhlíků života. Přes den se mu konečně podařilo vsedě usnout, ale pospával jen krátce, spíše než z únavy padal vyčerpáním do polovědomí. Netušil, co s ním bude, proč je tu držen a jestli bude zabit, nebo propuštěn. Předpokládal však, ve své bezmoci, že pokud jej nezamordují bandité, skoná chorobou, a když začal tušit blížící se konec, ve chvílích, kdy bděl, se zdlouhavě modlil.

Lapkové si jej nevšíмали, skoro by i zapomněli, že tam s nimi je. Důvod, proč jej nezabili spolu s kozáky, byl ten, že si všimli, jak jej kozáci chrání, a předpokládali, že by za něj mohli dostat výkupné, nebo vyzvědět nějaké informace. A kdyby ne, zabít jej mohou přece kdykoliv. Nechávali jej naživu, dokud nepřijede jejich pán, kterého očekávali v nejbližších dnech, aby rozhodl o tom, co se zajatcem udělat. Nijak se o něj však nestarali, byl přivázaný ke stromu jako dobytče, a pokud mezitím zdechne, tak ať. Bandité sami více počítali s tím, že jim ho velitel poručí zabít, než že by za něj chtěl někde vymáhat výkupné, ale pro jistotu jej prozatím nechávali naživu.

Lapkové totiž, což kněžic nevěděl, nebyli ani tak vojáci, jako obchodníci. Pracovali pro hospodu v Osadě, a jelikož se jim poslední dobou zrovna moc dobře nevedlo, přilepšovali si přepadáním pocestných, kteří vezli nějaké bohatství. Ač Vrangenci, nezajali ho z politických důvodů, ale kvůli třem zásobním vozům. Mysleli si, že je to obchodník, a tak chtěli jeho náklad. I proto je obsah vozu zarazil; očekávali peníze nebo zboží na prodej, ale našli jen potraviny a věci k nocování v lesích a stepích. O to spíš jim přišlo možné, že by se hospodský chtěl pokusit prodat alespoň zajatce. V jednom z vozů ležela jeho šavle, červený poljanský přehoz a čapka z liščí kůže, listiny, které lapkové stejně nedokázali přechíst, a pečetní prsten s vyrytým drakem, kterým se knížecí rod Pozharských a jeho spříznění prokazovali. Tady ve Vrangenském pohraničí jej však nikdo kromě poljanské kompanie neznal. Kdyby jej byli lapkové poznali, došlo by jim, koho zajali a oloupili, ale že v mladíkovi viděli jen podivného

pocestného, zacházeli s ním tak, jak uznali za vhodné – jako se zbožím k černému obchodu.

Mezitím v Osadě započalo pátrání po vrahovi hejtmana Kroczewskiho a po jeho motivu. Kompanie byla zmatená; když našli hejtmanovu mrtvolu, měl u sebe všechny peníze, zbraň, oděv i pečetní dračí prsten. Ze všech vražd, ke kterým v Osadě kdy došlo, byla většina z nich loupežná, oběti byly zabity pro svůj majetek, bylo jim odňato vše, co bylo cenné. A i když byl někdo zabit pro jiný důvod, alespoň měšec a zbraň mu byly ukradeny. A často byly mrtvoly ještě zohaveny tak, aby nebylo možno je poznat. Jenže vrah neučinil s Kroczewskim nic z toho. Vypadalo to, že jej prostě jen zabil a odešel. Kroczewski byl sice váženým hejtmanem, za kterým stála četná smečka, ale nečinil nic, co by mohlo zapříčinit, že by se jej chtěl někdo zbavit.. Osadu držel Vrangén, hejtman neorganizoval ani vzpoury, ani odboje, a co všichni věděli, že v samotné Poljaně jej považují za zrádce, neboť jeho pán upadl v nemilost. Neměl důvod popuzovat poljanskou menšinu k rebelii, nikomu se do cesty nestavěl, nečinil nic nehodného. Kompanie nevěděla, proč musel zemřít, věděla jen, pro co zabit nebyl, a proto bylo nesmírně obtížné dopátrat se vraha.

K večeru se v táboře hospodských banditů konečně objevil majitel hospody, kterého tak očekávali. Přijel na koni až skoro potmě, aby nebyl v Osadě podezříván. Uvíтали jej s přihlouplým respektem a u ohniště poskakovali okolo něj jako vtíraví psi. Bylo jim nejspíš jasné, že jejich šéfa tak chabá kořist moc nepotěší. Povečeřeli u ohně,

popíjeli pálenku a horlivě nad něčím debatovali. Brzy se rozhovor stočil na zajatce.

„...a protože jsme v těch vozech žádný poklad nenašli,“ mluvil jeden z lapků, „a ti kozáci se utopili v bahně, zajali jsme tu podivnou psohlavou ještěrku, abychom z něj něco dostali.“

„Řekl vám něco užitečného?“

„Ten nepromluvil ani slovo, páč má hubu svázanou,“ vykřikl druhý lapka a ostatní se začali smát.

„Pokud ho ale budeme chtít prodat, měli bychom tak učinit rychle. Už z něj kouká nějaká nemoc,“ řekl další lapka, upíjejíc vodku z korbetu.

Skutečně, kněžic vypadal, jakoby se neměl dožít rána. Jeho bledá tvář zesinavěla, při každém nádechu pisklavě sípal. Z odřenin mu vytékala hnisavá krev a zasychala kolem ran, zorničky se mu tak potáhly mázdrou, že vypadal, jako kdyby už ani neviděl. Seděl nehybně, hlavu vyčerpáním zborcenou dozadu, týl opřený o strom a těžce oddychoval. Zcela pokořen a zlomen, očekával už jen smrt vykupitelku.

„Pánové, obávám se, že žádné výkupné nebude. Pamatujte, že tohle všechno děláme v utajení. Kde bychom měli výkupné vymáhat? Ti kozáci měli nepochybně namířeno do Vrangenu. Třeba tam na ně kdosi čeká a nás by pověsili, kdyby zjistili, že jsme je pobili, a že máme zajatce. A v Osadě jsou Poljanci, ne ne, z tohohle kšeftu asi už nic nebude,“ promluvil zatrpkle hospodský a potáhl z dýmky, „ale radši mi ho ukažte, i když pochybuju, že to něčemu pomůže. Radši ho

zabijeme a ukryjeme v močále. Ať si ho oplakávají kozáci, co je nám po něm!“

Zvedli se a zamířili ke starému smrku, kde byl zajatec svázaný. Ten už z dálky zaslechl jejich kroky, které šustily ve spadáném listí. Smrk byl nejstarším stromem v této části lesa. Všechna ostatní smrčina zde byla už v minulém století vykácena a nahradila ji mladá bučina, proto byla země pokryta měkkou vrstvou tlejícího listí, které každým rokem opadalo. Na listí se sedělo lépe než na jehličí, a snad se na něm i lépe umíralo. Hospodský šel jako první a za ním bandité s pochodněmi. Uviděl bezvládné tělo v matném světle, ale ještě nemohl poznat, kdo to je.

„A postarali jste se o našeho poljanského hosta dobře?“ zeptal se s ironií v hlase.

„Tady není žádnéj penzion. Včera večer dostal vodu a tím to hasne,“ utrousil jeden z lapků, ale při pohledu na zajatcovu pevně svázanou mordu bylo jasné, že tenhle provaz nikdo nerozvazoval. Byl bez vody, bez potravy a bez úkrytu po téměř tři dny.

Lapka natáhl ke knežici pochodeň a hospodský jej celého spatřil. Najednou se jeho jízlivý pohled změnil ve vyděšenou grimasu. Vykulil oči, zbledl jako křída a dýmka mu vypadla z pootevřených úst. Lapkové zneklidněli. Několik minut hospodský jen zíral na šlechtice, který jako kdyby vycítil hospodského myšlenku, narovnal hlavu a zpřímá se zahleděl do tváře svým uchvatitelům. Světlo plamene se mu odráželo v šedých očích a i přes svázanou mordu jakoby se křečovitě usmál a posměšně vycenil zuby. Kdyby mohl

mluvit, nejspíš by se hospodského zeptal; „Tak přece víš, kdo jsem, vzácný pane? Poznáváš, koho jsi dal zajmout a poručil zabít?“

Když se hospodský probral ze svého hrůzného přemítání, obořil se vztekle na své poddané a uvědomující si, v jakém maléru se ocitli, stával se nepřítelným.

„Vy hlupáci!“ křičel lvím hlasem, „což nevíte, kdo to je?! Nepoznali jste, že je to šlechtic?“

Lapkové se zmateně podívali jeden na druhého. Chytili jej oblečeného jako kozáka, žádné větší bohatství u sebe neměl, koně obyčejné, všedně osedlané, jak měli poznat, že je to šlechtic?

„Pane, vypadal jako kozák! Jak by to mohl být šlechtic? Nemá ani cenného nákladu...“

„Ale je to drak!“ řval hospodský, „nenašli jste u něj pečetní prsten?“

„Ano, pane.“

„Sem s ním!“

Lapkové mu přinesli pečetní prsten. Hospodský si jej prohlédl a ruce se mu roztráslly. Jeho obavy se ukázaly býti pravdivé.

„Tohle je přece pečeť knížat, vy pitomci!“ hulákal hospodský na celý les, „vysoká poljanská šlechta! A tenhle váš ‚kozák‘ je určitě pokrevní potomek, když to není vlk! A jestli šel s doprovodem a s takovým nákladem až z Poljany, tak určitě do Vrangenu nejel na výlet!“

Posedali si kolem ohniště. Hospodský do sebe nalil korbel pálenky, aby se uklidnil.

„Bez tak ho sem vyslali na nějaké jednání nebo jako posla, a to je velký problém, pánové, protože posel má imunitu proti zajetí, kterou

my jsme porušili, ba co víc, svázali jsme ho jako psa a teď tam u stromu chcípá. Někde ve Vrangenu na něj čekají, třeba už po něm pátrají a nás nabodnou na kůl, pověsí, postřílejí, hlavy nám usekají, až se dozví, co se s urozeným pánem stalo!“

Hlas se mu rozčilením třásl. Bandité si uvědomili, co provedli, a vypukla mezi nimi panika. Nevěděli, že zajali tak významného šlechtice, čímž se dopustili zločinu nejtěžšího, a vyděsili se při pomýšlení, že po něm už pátrají pluky po celém Pomezí, a pokud ještě nepátrají, tak každým dnem pátrat začnou. Museli vymyslet, jak z toho maléru ven.

„Pustíme ho?“

„Ne, hlupáku! Všechno vyradí a než se vzpamatujeme, bude po nás!“

„No tak ho kuchnem!“

„Ano, zabijme ho!“

„Zbláznili jste se, chlapi? Chcete jen tak podríznout šlechtice?“

„No a co?“

„Je jisté, že po něm bude někdo pátrat, ale až zjistí, že jsme ho zabili, bude trest ještě horší, možná dojde i k válce. Poljanský šlechtic přepaden a zabit vrangenskou hospodou, to bude konec!“

„Zakopeme ho. Nikdo nic nepozná!“

„Ale jdi, prasata mrtvolu zvětrí, vlci ji vyhrabou a roztahají a co si počneš s dračími kostmi? Budeš je vydávat za zbytky ze zvěřiny?“

„Ale pustit ho nemůžeme, vždyť všechno ví a vyradí!“

„Když ho pustíme, třeba nám dá milost, nebo aspoň příjemnější smrt. Když ho zabijeme, Poljana ho pomstí, nás umučí a nabodnou na kůl, Osadu srovnají se zemí, s Vranginem budou válčit...“

„To není naše věc! Já tady nemíním chcípnout kvůli té bledé zdechlině!“

„Tak co s ním teda uděláme?“

Kolektiv umlknul. Hospodský do sebe nalil třetí korbel pálenky a začal být unavený.

„Myslím, že teď to nevymyslíme. Počkáme do rána a znovu to probereme. Zatím ho necháme naživu, zabít ho můžeme kdykoliv, ale oživit ne. A dejte mu někdo konečně tu vodu, ať do rána nechcípne!“

5.

Princ nikdy nepřijde. Každý to ví; a spící princezna je už možná mrtvá.

- Anne Riceová: Upír Lestat

Zalozhneva do rána seděla ve stanu kompanie a neustále přemýšlela o vraždě Kroczewskiho. Uplynulo již mnoho dní, ale oni stále nemají žádné stopy. Když ho pochovávala, slíbila mu, že jeho vraha najde a potrestá, ale vyšetřování neprobíhalo tak, jak si představovala. Nedařilo se jí dostát svého slibu a kompanie byla tímto neúspěchem frustrována právě tak, jako ona. Přemítali o všech indiciích už tolikrát, donekonečna a stále znova, ale k ničemu to nebylo. Nenapadl je žádný dobrý důvod, proč by někdo chtěl Kroczewskiho zavraždit. Jako kdyby to celé byl nějaký omyl.

Z pochmurného přemýšlení ji vyrušil mladý vlk, který vtrhl do stanu a vypadal, že má na srdci něco důležitého. Byl zadýchaný a trochu zablácený, zřejmě utíkal z lesa, ale na tváři měl úsměv.

„Snad mi neseš dobré zprávy?“ pozdravila jej hejtmanka. Upřímně si přála, aby tomu tak bylo. Řadu nocí téměř nezamhouřila oči, celé dny strávila v sedle svého drobného žlutáka, nebo pěšky pobíhala po lesích a hledala stopu jako lovecký ohař, neznaje zvěře, kterou je nucen štvát. Tohle nekonečné a nanejvýš marné trmácení na ní zanechalo nepěkných stop; v pohaslých očích zrcadlila se jí únava i bolest, neb tuhé kožené otěže jí rozedíraly ruce, a ani jezdecké

rukavice je nedokázaly ochránit. Na jídlo ani spánek neměla čas a už se začínala obávat, aby nemocí nemusila ulehnout. Její kompanie dělala vše proto, aby jí to břímě pomohla nést a pátrali ze všech sil, leč stále bezvysledně.

Zadýchaný vlk se však tvářil rozradostněně, a ještě než vůbec promluvil, to světýlko naděje probudilo znavenou duši Zalozhnevinu.

„Hejtmanko, neuvěříte, co jsme v lese našli!“

„Stopy? Vraha? Mluv!“

„To bohužel ne, paní, ale když jsme se prodírali smrčínou, našli jsme srnčí zdechlinu a na ní sedícího sokola.“

„Sokola? A co se sokolem?“

„Má zavázané pařáty. Někomu patří – a ten někdo určitě není odtud.“

„Zalozhneva se zamyslela. Sokoly u sebe mívala poljanská knížata jako symbol svého majestátu a zároveň je doprovázeli na výpravách, ba někdy i v bitvách. Na spárech mívali přivázaný zvoneček nebo rolničku, jejíž zvuk vedl družinu širou stepí a upozorňoval na zvěř nebo nepřítele. O tom vypráví i jedna z nejslavnějších poljanských písní.

„Jak je ovázán? Má na sobě něčí iniciály?“

„Na pravé noze má jakýsi kroužek z černé kůže je na něm je cosi namalované, ale nevíme, co to je.“

„Kde je teď?“

„Bratři jej přinesou z lesa.“

Zalozhneva opustila stan a zamířila k lesu, odkud již bylo vidět několik Poljanců. Jednomu z nich opravdu seděl na ruce černobílý